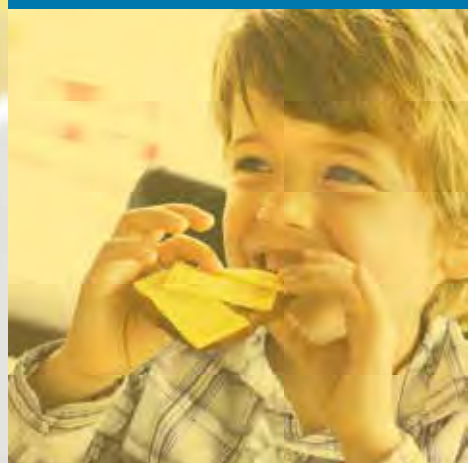

Gewoon Goed Voor Elkaar

Jaarverslag

2012

Jaarverslag 2012

DOC Kaas

L.S.

Wij hebben het genoegen u hierbij het jaarverslag en de jaarrekening van ons bedrijf over het boekjaar 2012 aan te bieden.

RAAD VAN BEHEER

Voorzitter:
A.D. Schimmel

Secretaris:
B.J.M. Volker

DIRECTIE

Algemeen directeur:
J.L. Oosterveld

Financieel directeur:
E.J. Bonestroo

Operationeel directeur:
R. Bendsdorp

Inhoudsopgave

Paginnummer	4	Directieverslag
	10	Samenstelling raad van beheer, ledenraad en ondernemingsraad
	12	Rapport van de raad van beheer
	13	Index jaarrekening
	14	Geconsolideerde balans per 31 december 2012
	16	Geconsolideerde exploitatierekening over het boekjaar 2012
	18	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige en in de geconsolideerde jaarrekening
	22	Toelichting op de geconsolideerde balans
	27	Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening
	28	Enkelvoudige balans per 31 december 2012
	30	Enkelvoudige exploitatierekening over het boekjaar 2012
	31	Liquiditeitsoverzicht
	32	Toelichting op de enkelvoudige balans
	34	Toelichting op de enkelvoudige exploitatierekening
	36	Overige gegevens
	38	Kwaliteit aangeleverde veehoudersmelk
	42	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

A man in a blue work shirt is milking a black and white cow in a barn. The cow's head is in the foreground, and the man is in the background, slightly out of focus. The barn has a brick wall and metal railings.

Directieverslag

Het jaar 2012 was voor onze coöperatie en haar leden een bewogen jaar. De nasleep van de afgewezen fusie hield ons allen bezig. De bestuurlijke organen en de directie van DOC Kaas zijn het afgelopen jaar intensief bezig geweest om invulling te geven aan de strategie voor de korte en lange termijn. Er is een duidelijke conclusie getrokken en met de leden besproken. DOC Kaas gaat voortvarend door als zelfstandig bedrijf. Dit doen we, met de gefaseerde uitvoering van goed onderbouwde investeringsplannen, op het zuivelpark. Daarbij staan we open voor samenwerkingen die risicosprekend werken en onze marktpositie versterken.

Toekomst DOC Kaas

DOC Kaas is een coöperatie; het ledenbelang staat voorop. Het is onze taak te streven naar het hoogst mogelijke rendement; op korte maar zeker ook op lange termijn. De wereldwijde marktvraag voor kaas en andere zuivelproducten stijgt, maar de kaasmarkt is volop in beweging. Om enkele voorbeelden te noemen: er komen andere spelers in de markt, er zijn samenwerkingen en ketenintegraties en Europa speelt een steeds grotere rol. Consumenten roeren zich, individueel of georganiseerd, via consumentenorganisaties. De marktvraag komt uit nieuwe regio's; DOC Kaas blijft alert en proactief reageren op marktkansen en ontwikkelingen.

Met de overname van Kraats Kaas samen met Vergeer Holland en de overname van CheesePartners Holland hebben we een voorwaartse stap gezet in de keten richting consument. Op deze wijze hebben we de regie gekregen die van groot belang is om de eindgebruiker op de beste wijze te bedienen. Hierdoor hebben we onze positie in de markt verder versterkt.

Op basis van de commerciële plannen kiezen we in 2013 hoe we de tweede kaaslijn op het ZPH vorm geven. Dit in relatie tot de sluiting van onze vestiging aan de Alteveerstraat eind 2015. Ook kiezen we hoe we omgaan met de weiverwerking van deze tweede kaaslijn.

“Toen ik in augustus 2012 bij DOC Kaas binnen kwam vielen mij als eerste de geweldige productiefaciliteiten op.”

“Dit geldt natuurlijk evident voor het zuivelpark, maar ook nog voor de veel oudere productiefaciliteit op de Alteveerstraat. Verder vielen mij de zeer goed opgeleide en gemotiveerde medewerkers op. Die combinatie van moderne en efficiënte productiefaciliteiten en goed opgeleide en gemotiveerde medewerkers staan borg voor

veilig werken, kwalitatief goede producten en kosten efficiënte productie; Dit alles in het belang van onze klanten en leden/melkveehouders onder het motto “gewoon goed voor elkaar”.

Rob Bensdorp, operationeel directeur

“Kraats Kaas is wellicht de beste inpakker met een focus op foliekaas.”

“Hygiëne, kwaliteit, betrouwbaarheid en flexibiliteit zijn de steekwoorden waarop we ons onderscheiden. Een jong maar bovenal goed gemotiveerd team collega's doet iedere dag zijn best kaas van DOC Kaas te snijden, raspen en adequaat te verpakken. Een zeer binnenkort te starten intern trainingsprogramma op mbo1- en mbo3-niveau moet dat, met ingebedde HACCP-

update, nog verder optimaliseren. De samenwerking met DOC Kaas als kaasleverancier met de ultrakorte aanleverlijn enerzijds en de technische expertise van Vergeer Holland als mede aandeelhouder anderzijds, borgt efficiënt ondernemen. Kraats Kaas is klaar voor de toekomst!”

Ton Bosch, algemeen directeur a.i., Kraats Kaas

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) staat ook binnen DOC Kaas hoog op de agenda. In 2012 zetten we duidelijke stappen op het gebied van duurzaamheid en milieu. MVO is als een apart onderdeel opgenomen in dit jaarverslag.

Zuivelmarkt

Ik blik graag terug op het afgelopen jaar met een citaat van de voorzitter van het Productschap Zuivel: “te midden van de voortdurende economische crisis bleef de landbouwsector fier overeind: productie en export vertoonden mooie groeicijfers. Dat geldt zeker ook voor de Nederlandse zuivelindustrie, die zijn internationale positie versterkte, al kon het hoge prijsniveau van 2011 niet helemaal worden vastgehouden. De inkomens in de Nederlandse melkveehouderij bleven hierdoor en door de stijgende voerprijzen, wat achter.”

Opbrengstprijzen van zuivelproducten daalden het eerste halfjaar van 2012 sterk. Redenen hiervoor waren de relatief hoge productievolumes uit voornamelijk Oceanië en specifiek voor Europa een minder goede exportsituatie vanwege een verslechterde euro/dollar-verhouding. Na de zomer liet de zuivelmarkt gelukkig een herstel zien. Onverkochte voorraden in Oceanië bleken lager te zijn dan geschat. De verwachtingen van productiegroei uit de VS werden door weersomstandigheden niet waar gemaakt. Als neveneffect leidde dit wereldwijd tot hoge voerkosten. Specifiek voor Europa verbeterde de euro/dollar-verhouding, wat exportmogelijkheden vergrootte. In Noordwest Europa viel onverwacht de melkaanvoer tegen, hetgeen kortstondig tot een zekere krapte op de Europese markt leidde. Het gemiddelde prijsniveau voor kaas en room lag onder het niveau van 2011. De prijzen voor wei-poeder lagen ten opzichte van vorig jaar duidelijk hoger. Ook bij de resultaten van DOC Kaas op het gebied van kaas, wei en melkvet zijn deze bewegingen en effecten duidelijk zichtbaar.

Ontwikkelingen bij DOC Kaas

De productie en afzet van kaas ontwikkelde zich ook in 2012 positief. Ten opzichte van 2011 groeiden we qua productie en afzet van kaas met circa 4 procent. Zowel aan het begin als aan het einde van 2012 lagen de voorraden op een normaal niveau. Onze deelnemingen in CPH en in het bijzonder in DVNutrition hadden een goede bijdrage aan de gerealiseerde melkprijs.

In het kader van versterking van de commerciële infrastructuur hebben we dit jaar zoals eerder genoemd een aantal belangrijke stappen gezet. Kostenbeheersing in de gehele keten en het verder optimaliseren van het assortiment zijn en blijven hierbij de uitgangspunten.

CheesePartners Holland zet voortaan als 100% dochter wereldwijd een belangrijk deel van onze kaas in de markt. Het handelsmerk Dutch Original Cheese (DOC) brengen we daarbij nog meer tot waarde.

Samen met Vergeer Holland namen we Kraats Kaas over; dit bedrijf blijft als zelfstandig bedrijf in de markt acteren. Het bedrijf richt zich met name op de out of home-markt en de markt voor industriële toepassingen van kaas.

De campagnes voor Gouda Holland werkten we in 2012 uit. De deelnemende bedrijven doen zelf de verkoop maar voor marketing en promotie wordt samengewerkt. Binnenkort start de campagne in Nederland.

Meerdere afnemers, voornamelijk uit Engeland en Japan, stellen hoge eisen aan het kleding- en hygiëneregime in productieomgevingen. Op korte termijn gaan we de investeringen op dit terrein uitvoeren. Ook afgelopen jaar weer doorstonden we diverse audits op het gebied van voedselveilig produceren, waaronder BRC6, GMP B1 en COKZ procescertificering fabriekskaas deel 1 en 2, met succes. Ook verkregen we dit jaar voor het eerst het SMETA (Sedex Members Ethical Trade Audit) certificaat. Met dit certificaat voldoen wij aan de eisen

“CheesePartners Holland verzorgt wereldwijd de distributie van Hollandse kaas voor de retail, voedingsindustrie en groothandel.”

“Sinds de oprichting in 1999 door Westland Kaasspecialiteiten, DOC Kaas en Rouveen Kaasspecialiteiten, heeft CheesePartners Holland zich ontwikkeld tot een professionele speler op de internationale markt voor Hollandse kaas. 1 augustus 2012 heeft DOC Kaas de belangen van Westland Kaasspecialiteiten en Rouveen Kaasspecialiteiten in CheesePartners Holland VOF overgenomen en is hierdoor

enige eigenaar geworden. Met het 100% belang in CheesePartners Holland zet DOC een verdere stap in de richting van de markt. Dit past in het traject van het versterken van de commerciële infrastructuur, zoals dat een aantal jaren geleden is ingezet.”

Jeremy Deacon, algemeen directeur a.i.
CheesePartners Holland

“Als ondernemer wil ik vooruit, hiervoor zie ik bij DOC Kaas volop mogelijkheden.”

“Wat me daarnaast aanspreekt zijn de korte lijnen en de zeggenschap van leden. Ik proef bij DOC Kaas een bepaalde gemoedelijkheid waarmee ik me verbonden voel. Deze elementen en de goede berichten van anderen uit mijn omgeving hebben

me doen overstappen naar DOC Kaas. DOC Kaas is een coöperatie met toekomst, ik ben er trots op deel uit te maken van deze club.”

Bertus Hurink, veehouder in Anevelde

van steeds meer afnemers, om te kunnen aantonen dat wij ethisch handelen. Dit betreft specifiek de arbeidsomstandigheden, het naleven van de arbeidsrechten en het respecteren van het milieu. Wat betreft de kwaliteit van onze kaas ontvingen we vanuit de markt twee onderscheidingen bij de 'Herfstprüfung': goud voor Gouda jong-stukken Lidl Duitsland en zilver voor Gouda folieplakken die we aan Lidl leveren.

Ten behoeve van de investeringen op het zuivelpark in een tweede kaaslijn voerden we onderzoek uit naar de technologie, zowel in de kaasmakerij als in de voorfabriek. In verband hiermee is er in 2012 een proeffabriek gebouwd om een aantal technologieën op praktijkschaal uit te testen. Deze testen voeren we in de eerste helft van 2013 uit.

Wat betreft verdere kostenreductie zetten we ook in 2012 weer duidelijke stappen. Het RMO-vervoer brachten we onder bij één vervoerder; verder verbeterden de technologische resultaten. De hoge bezettingsgraad droeg bij aan een goede kostendekking.

Het Financieel Dagblad reikte in de verschillende regio's de FD Gazelle Awards uit. In de categorie grote bedrijven werden we genomineerd en werden we tweede.

In 2012 was er een wachtlijst voor melkveehouders die lid willen worden van DOC Kaas. Inmiddels hebben we weer een aantal nieuwe leden aangenomen die vanaf 1-1-2013 melk gaan leveren aan DOC Kaas.

Melkprijs

De gemiddelde uit te betalen melkprijs voor de leden over het jaar 2012 per 100 kg melk bedroeg € 37,23 (incl. BTW ofwel 35,30 excl BTW). In vergelijking met voorgaande jaar betekent dit een daling van € 3,57 (9%) per 100 kg. Ondanks de wat tegenvallende prijsontwikkeling in de eerste helft van het jaar zijn we, dankzij het herstel in de tweede helft van het jaar, een goede bezetting en kostenbeheersing en goede resultaten bij DVNutrition, uitgekomen op een goede melkprijs. Neemt niet weg dat we ons realiseren dat de marge, ook bij onze leden, onder druk staat. Zeker gezien de hoge prijzen voor voer en de aan energie gerelateerde producten. De vet- en eiwitgehalten over het jaar 2012 bedroegen respectievelijk 4,361% en 3,513%.

De nabetaling bedraagt 4,1%. Naast een bijschrijving € 0,68 per 100 kg melk op de rentedragende ledenrekening heeft er een toevoeging aan de algemene reserve plaats gevonden van € 0,68 per 100 kg melk.

Investeringen

Uitbreiding bestaande lijn

Ter voorbereiding op de uitbreiding van de bestaande productielijn op het zuivelpark, zijn een aantal deelinvesteringen gerealiseerd. De uitbreiding van de lijn met circa 15% vindt in de eerste helft van 2013 plaats. Tot het moment dat we de tweede kaaslijn op het zuivelpark realiseren, hebben we deze uitbreiding nodig om de groei van de afzet de komende jaren te waarborgen.

Uitbreiding capaciteit weiverwerking

In 2012 is er binnen DVN een groot project gestart om de grotere aanvoer van wei op het zuivelpark te verwerken. Dit project wordt in 2013 afgerond.

Consequenties BGA (Gouda Holland)

Ten behoeve van het gescheiden ontvangen en verwerken van Nederlandse melk is een investering in de voorfabriek gerealiseerd.

Organisatie

Uitbreiding directie

Na de zomer is op interim basis Rob Bensdorp de functie van operationeel directeur gaan vervullen; per 1 januari 2013 is hij in vaste dienst getreden.

Herinrichting productieorganisatie

De herinrichting van de productieorganisatie is een belangrijke project dat in 2012 is afgerond. Sinds begin van dat jaar werken we op het zuivelpark met een systeem van ploegchefs.

Ten slotte

Ik ben me er van bewust dat er het afgelopen jaar sprake was van enige onrust. De toekomstvisie is nu duidelijk. DOC Kaas gaat zelfstandig verder waarbij we deelsamenwerkingen niet uitsluiten. We hebben er veel vertrouwen in dat we succesvol zullen zijn op de ingeslagen weg. Graag bouwen we samen met u aan de toekomst van DOC Kaas. Bij deze spreek ik namens de bestuurlijke organen mijn dank uit voor uw betrokkenheid bij de coöperatie en de samenwerking het afgelopen jaar. We zetten deze graag met u voort de komende jaren. Eveneens bedank ik onze medewerkers voor de getoonde inzet, betrokkenheid en flexibiliteit. Met elkaar hebben we een goed resultaat neergezet in 2012. Daar kunnen we trots op zijn.

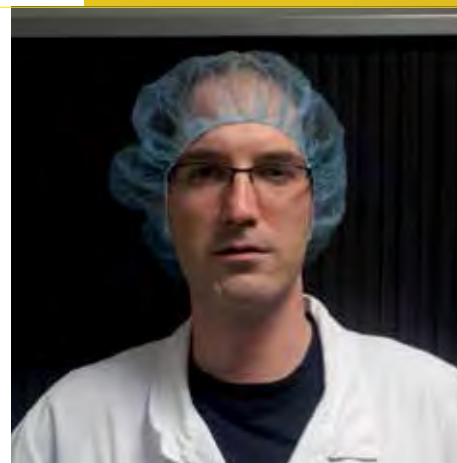
Jannes Oosterveld, algemeen directeur

“DOC Kaas is volop in ontwikkeling.”

“In 2012 is gekozen voor een systeem van leidinggeven in 5 ploegen. De klok rond is een leidinggevende nu op de werkvloer wat leidt tot een betere aansturing. Dagelijks wordt er met hetzelfde team mensen gewerkt. Dit komt de betrokkenheid ten goede, zijn de ‘lijnen’ aanmerkelijk verkort en kunnen eventuele problemen sneller aangepakt worden. Vanaf dag één van de kick-off is het nieuwe systeem van leidinggeven positief opgepakt door de mensen op de werk-

vloer. Wel liepen we tegen opstartproblemen aan, je hebt natuurlijk niet alle wijsheid direct in pacht. Gaandeweg het jaar vielen steeds meer puzzelstukjes op hun plaats. We kunnen terugkijken op een geslaagd eerste jaar van leidinggeven in 5 ploegen. Ik zie dan ook samen met mijn collega's de toekomst zonnig tegemoet. Samen kunnen we zo nog jaren vooruit bij DOC Kaas.”

Arjan Barelds, ploegchef

“DOC Kaas is altijd bezig om haar productieproces te optimaliseren.”

“Een goed proces beïnvloedt de productkwaliteit positief en reduceert kosten. Hiervoor worden werkgroepen samengesteld. Binnen deze werkgroepen wordt vaak gebruik gemaakt van de operators, zij zijn immers de “ervaringsdeskundigen” van DOC Kaas. Ik heb in het verleden ook in enkele werkgroepen gezeten. Ik heb dit als zeer motiverend ervaren. Je hebt invloed op operationele beslissingen door je bevindingen en advies uit te spreken. Je telt mee in de organisatie. Als operator heb je binnen DOC Kaas voldoende uit-

daging in het werk. Als allround operator ben je op meerdere productielijnen inzetbaar, waardoor de werkzaamheden afwisselend blijven. Naast deze directe werkzaamheden biedt DOC veel uitdaging om jezelf te ontplooien. Werknemers die ambitie uitspreken en tonen, krijgen van DOC de mogelijkheid zichzelf te ontwikkelen. Dit is zeer positief, zowel voor DOC Kaas als de operator.”

Harold Nijmeijer, allround operator kaaspakhuis

Samenstelling

raad van beheer, ledenraad en ondernemingsraad

Melkleveranciers

Aan het eind van het verslagjaar had DOC Kaas 1.088 (vorig jaar 1.095) melkleveranciers, waarvan 1.078 (vorig jaar 1.079) leden en 10 (vorig jaar 16) niet leden.

De samenstelling van de bestuurlijke organen en de ondernemingsraad van DOC Kaas is per 1 januari 2013 als volgt:

Raad van beheer

Naam	Jaar van aftreden	Herkiesbaar	Functie
Dhr. A.D. Schimmel	2013	1x	Voorzitter, melkveehouder
Dhr. B.J.M. Volker	2015	-	Secretaris, vice-voorzitter, melkveehouder
Dhr. M.W.P. v.d. Hurk	2013	1x	2e secretaris, melkveehouder
Dhr. B. Boer	2013	-	Lid
Dhr. A. Koops van 't Jagt	2015	-	Lid
Dhr. G.M. Mensink	2014	2x	Lid, melkveehouder
Dhr. P. Prins	2013	2x	Lid, melkveehouder
Dhr. P.T.L. Jonker	2015	2x	Lid, melkveehouder
Mevr. R.T. Koopmans-Van Dalen	2016	2x	Lid, melkveehouder

Ledenraad

De ledenraad is samengesteld uit minimaal één en maximaal vier vertegenwoordigers per rayon, het aantal wordt bepaald door de in het laatste volle boekjaar door de leden van het rayon aan de coöperatie geleverde hoeveelheid melk en wel voor elke volle veertig miljoen kilogram melk één ledenraadslid.

Naam	Woonplaats	Jaar van aftreden	Herkiesbaar
------	------------	-------------------	-------------

Rayon 41 Noord-Nederland

Dhr. Y. Wierda	Burdaard	2014	1X
Dhr. J.H.J. Ballast	Zevenhuizen	2013	1X
Mevr. R. van der Broek	Luddeweer	2013	2X
Dhr. J.Z. van der Weerd	Tijnje	2015	2X

Rayon 42 Zuid West Friesland

Dhr. S. Reitsma	Piaam	2013	-
Dhr. G.H. Schrale	Heeg	2013	1X
Dhr. M.A. Stegenga	Oudega	2015	-
	(gem. Súdwest-Fryslân)		

Rayon 43 De Vier Provinciën

Dhr. H.A. Boon	Delfstrahuizen	2015	-
Dhr. I.W.C. Bouma	Kuinre	2013	1X
Dhr. J.W. Tondeur	Makkinga	2014	1X

Rayon 44 Drenthe

Mevr. J. Bom-Wessels	Emmercompascuum	2015	1X
Dhr. H.H. Nijstad	Echten	2014	1X
Mevr. I. Post	Nieuweroord	2015	1X

Rayon 45 Reest–Regge-Vecht

Dhr. B.J. Kloosterman	Hellendoorn	2014	1X
Dhr. A. Fokkert	Holthone	2015	2X
Dhr. F.B. Broekman	Linde	2014	-

Rayon 46 Oost Nederland

Dhr. L.J.M. Meijer	Mander	2014	1X
Dhr. P.J.B. Schut	Baak	2014	1X
Dhr. E.J. Jansen Holleboom	Haarle	2014	2X

Rayon 48 Midden en West Nederland

Dhr. A. van Vliet	Zeewolde	2014	1X
Dhr. G.J. Kroes	Woubrugge	2013	-

Rayon 49 Brabant

Dhr. G.H.M. Verhoef	Den Hout	2014	2X
Dhr. N.J. van Casteren	Maren Kessel	2013	2X
Dhr. J. Ruhl	Vortum-Mullum	2015	2X

Ondernemingsraad

Dhr. J. Weggemans (voorzitter)
Dhr. B.H. Gerth (2^e voorzitter)
Dhr. L. Nijstad (secretaris)
Dhr. J.W. Vogelzang (2^e secretaris)
Dhr. G.H. Wubs
Dhr. K. Iossifidis
Dhr. S. Hooiveld

Rapport

van de raad van beheer

Aan de leden van DOC Kaas

Geachte leden,

Jaarrekening 2012 DOC Kaas B.A.

De leden van de raad van beheer hebben kennis genomen van de door de directie overlegde jaarrekening en verantwoording over het boekjaar 2012. De jaarrekening is gecontroleerd door Ernst & Young Accountants LLP. De bevindingen van de externe accountant naar aanleiding van deze controle zijn in een bespreking met raad van beheer en directie door de externe accountant, de heer drs. H. Hokse RA, op 4 maart 2013 toegelicht. De accountant heeft tevens aangegeven dat middels een audit is vastgesteld dat de interne beheersing van DOC Kaas 'in control' is.

De raad van beheer heeft goedkeuring verleend aan het voorstel van directie aan de ledenraad om de jaarrekening over het boekjaar 2012 conform het voorstel vast te stellen.

In de vergadering van de ledenraad van 21 maart 2013 heeft de ledenraad, na toelichting door de externe accountant, het verslag van de raad van beheer en de jaarrekening over het boekjaar 2012 conform het voorstel vastgesteld.

Tevens heeft de ledenraad decharge verleend aan de directie voor het gevoerde beleid en aan de raad van beheer voor het uitgeoefende toezicht gedurende het boekjaar 2012.

De jaarrekening is van een goedkeurende controleverklaring van de onafhankelijke accountant voorzien.

Raad van beheer

Hoogeveen, 21 maart 2013.

Index

jaarrekening

Paginanummer	
14	Geconsolideerde balans per 31 december 2012
16	Geconsolideerde exploitatierekening over het boekjaar 2012
18	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige en in de geconsolideerde jaarrekening
22	Toelichting op de geconsolideerde balans.
27	Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening
28	Enkelvoudige balans per 31 december 2012
30	Enkelvoudige exploitatierekening over het boekjaar 2012
31	Liquiditeitsoverzicht
32	Toelichting op de enkelvoudige balans
34	Toelichting op de enkelvoudige exploitatierekening
36	Overige gegevens

Geconsolideerde balans

per 31 december 2012

(na voorstel bestemming exploitatiesaldo)

In duizenden euro's

ACTIVA

	2012
VASTE ACTIVA	
<i>Materiële vaste activa (1)</i>	
Bedrijfsgebouwen en –terreinen	30.784
Machines en installaties	35.694
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	571
Activa in ontwikkeling	6.562
	<u>73.611</u>
<i>Financiële vaste activa</i>	
Deelnemingen (2)	11.213
Overige vorderingen (3)	4.872
	<u>16.085</u>
VLOTTENDE ACTIVA	
Vorraden	
Grond- en hulpstoffen	2.617
Gereed product en handelsgoederen	30.276
	<u>32.893</u>
Vorderingen	
Handelsdebiteuren	37.733
Vorderingen op deelnemingen (4)	12.891
Belasting vorderingen (5)	1.935
Overige vorderingen	1.368
Overlopende activa	324
	<u>54.251</u>
Liquide middelen	<u>318</u>
TOTAAL ACTIVA	<u><u>177.158</u></u>

In duizenden euro's

PASSIVA

	2012	
Groepsvermogen (6)		
Algemene reserve	34.138	
Wettelijke reserve	350	
	<u>34.488</u>	
Voorzieningen		
Latente belastingen (7)	701	
Overige voorzieningen (8)	131	
	<u>832</u>	
Langlopende schulden		
Ledenrekening (9)	45.957	
Schulden aan kredietinstellingen (10)	-	
	<u>45.957</u>	
Kortlopende schulden		
Melkleveranciers	42.859	
Kredietinstellingen	30.158	
Handelscrediteuren	11.489	
Schulden aan deelnemingen	3.194	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	490	
Overige schulden	5.121	
Overlopende passiva	2.570	
	<u>95.881</u>	
TOTAAL PASSIVA	<u>177.158</u>	

Het garantievermogen, gedefinieerd als het totaal van groepsvermogen en ledenrekening, bedraagt € 80.445.000. Het solvabiliteitspercentage bedraagt 45,4%.

Geconsolideerde

exploitatierekening over het boekjaar 2012

In duizenden euro's

	2012
Netto-omzet (11)	455.886
Wijziging in voorraden gereed product en goederen in bewerking	1.450
Overige bedrijfsopbrengsten	210
	<u>1.660</u>
Som van de bedrijfsopbrengsten	457.546
Kosten van grond- en hulpstoffen	62.401
Inkoop producten	4.269
Personeelskosten (12)	15.163
Afschrijvingen	7.607
Overige bedrijfskosten	<u>28.682</u>
Som van de bedrijfslasten	<u>118.122</u>
	339.424
Aandeel in resultaat deelnemingen	6.870
Financiële baten en lasten (13)	<u>(2.578)</u>
	4.292
Beschikbaar voor melkgelden	343.716
Melkgelden (21)	<u>337.218</u>
	6.498
Vennootschapsbelasting	<u>(103)</u>
Saldo	6.395
Bestemming saldo	
Algemene reserve	<u>(6.395)</u>
	<u>-</u>

Grondslagen

van waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige en in de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

De coöperatie heeft zowel de enkelvoudige jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek.

Nieuwe structuur

Cheese Partners Holland (CPH)

Op 1 augustus 2012 heeft DOC Kaas middels haar nieuw opgerichte deelneming DOC Deelnemingen II B.V. het resterende 58%-belang in de vennootschap onder firma CPH verkregen. De overname betekent dat DOC Kaas vanaf 2012 (met ingang van 1 augustus) een geconsolideerde jaarrekening opstelt.

De verkrijging van het resterende deel van CPH is in de jaarrekening 2012 verwerkt volgens de 'purchase accounting' methode. De overname wordt verantwoord op de overnamedatum (moment van overdracht van overheersende zeggenschap), zijnde 1 augustus 2012. Vanaf de overnamedatum neemt DOC Kaas de identificeerbare activa en verplichtingen van CPH op in haar balans, en de resultaten van CPH op in de eigen exploitatierekening. Daarbij gaat het om de resultaten die zijn behaald na 1 augustus 2012.

Op overnamedatum heeft DOC Kaas de activa en verplichtingen van CPH afzonderlijk geïdentificeerd en gewaardeerd tegen de reële waarden op overnamedatum.

Het verschil tussen de waarde van de onderneming CPH (de door DOC betaalde prijs) en de reële waarde van alle identificeerbare activa en verplichtingen wordt aangemerkt als goodwill. Deze goodwill is door DOC Kaas rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen geboekt.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar opgenomen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Hierbij worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend.

De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap op de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

Met ingang van 1 augustus 2012 stelt DOC Kaas voor het eerst een geconsolideerde jaarrekening op. Om deze reden zijn de geconsolideerde vergelijkende cijfers niet opgenomen. In de geconsolideerde jaarrekening van DOC Kaas B.A. zijn de 100% deelnemingen DOC Deelnemingen I B.V., DOC Deelnemingen II B.V. en Cheese Partners Holland VOF opgenomen.

Fusies en overnames

Een overname wordt volgens de purchase accounting methode in de jaarrekening verwerkt. In geval van samensmelting van belangen wordt de pooling of interests methode toegepast.

Oordeel en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de groep zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen hebben betrekking op voorzieningen, langlopende schulden, debiteuren, voorraden

Grondslagen voor valuta-omrekening

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. In de exploitatierekening zijn omzet, kosten en resultaten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transactie geldende koers. Koersverschillen worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover: een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill wordt berekend als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs en het aandeel van de coöperatie in de reële waarden van de overgenomen identificeerbare activa en passiva op het moment van de transactie van een deelneming. Goodwill wordt in het jaar van overname rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur rekening houdend met de restwaarde, dan wel de lagere realiseerbare waarde. Indien de verwachting omtrent de totale gebruiksduur in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingwijziging verantwoord.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

(Kaas)fabriek	4
Overige bedrijfsgebouwen	3
Machines en installaties	7-20
Woningen	2

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin de coöperatie invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de coöperatie in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemin-

gen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de exploitatierekening wordt het aandeel van de coöperatie in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de coöperatie niet zonder beperking uitkering van de resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen.

Indien de waarde van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode nihil is geworden, wordt deze methode niet langer toegepast en blijft de deelneming bij ongewijzigde omstandigheden op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming, die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen.

Een vervolgens verkregen aandeel in de winst van de deelneming wordt pas weer verwerkt indien en voor zover het cumulatief niet-verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

Deelnemingen waarin de coöperatie geen invloed van betekenis op het financiële en zakelijke beleid uitoefent, worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de lagere realiseerbare waarde. In de exploitatierekening wordt het dividend als opbrengst uit deelneming verantwoord.

Leningen u/g worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

Voorraden

De voorraad kaas wordt gewaardeerd tegen de benaderde kostprijs of lagere marktwaarde of verkrijgingsprijs indien nodig onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Voor zover niets te amortiseren valt, komt de geamortiseerde kostprijs overeen met de nominale waarde. De bevoorschotting vanuit de factoring overeenkomst is in mindering gebracht op het debiteuren saldo.

De belastingvorderingen zijn voor een deel langlopend.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd als het effect van de tijdswaarde materieel is.

Pensioenen

De gehanteerde pensioenregeling van de coöperatie is een geïndexeerde middelloonregeling die is ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. Voor de verwerking van de pensioenregeling wordt aangesloten bij de herziene Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Dit houdt in dat de aan de verzekeringsmaatschappij ver-

schuldigde bijdragen rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt. DOC neemt alleen een verplichting op in de balans indien en voor zover DOC op balansdatum juridische of feitelijke verplichtingen heeft aan de verzekeringsmaatschappij. De nog te betalen en terug te ontvangen bijdragen worden opgenomen onder de kortlopende schulden respectievelijk vorderingen.

Overige

De voorziening voor latente belastingen heeft betrekking op verschillen tussen de commerciële en fiscale waarderingswaarden; de voorziening wordt berekend tegen het nominale belastingtarief van 25,0% (2011: 25,0%).

Jubileumvoorziening

De voorziening voor jubileumuitkeringen is gevormd op basis van CAO-afspraken. Hierbij is rekening gehouden met dienstjaren, blijf- en sterftekansen, en een disconteringsvoet.

Belastingen

Voor alle belastbare tijdelijke verschillen wordt een latente belastingverplichting opgenomen. Voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen en voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening en rekening houdend met de beperkte termijn voor voorwaartse verliescompensatie.

De waardering van latente belastingverplichtingen en -vorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de coöperatie, per balansdatum, voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van activa, voorzieningen, schulden of overlopende passiva. De latente belastingverplichtingen en vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

De (niet-)latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien is voldaan aan de algemene voorwaarden voor saldering.

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscale faciliteiten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare kosten. De effectieve belastingdruk is lager dan de verwachte belastingdruk van 25%, hetgeen voornamelijk wordt veroorzaakt door de toepassing van de deelnemingsvrijstelling,

Met ingang van 1 januari 2011 vormt DOC Kaas BA een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met DOC Kaas Deelnemingen I B.V. (voorheen: DOC Kaas Holding B.V.) en sinds 9 oktober 2012 ook met DOC Kaas Deelnemingen II B.V. Alle entiteiten zijn dientengevolge hoofdelijk aansprakelijk voor elkaars belastingsschulden.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar gelang van tijd afgeschreven.

Resultaten van niet-geconsolideerde deelnemingen worden verantwoord overeenkomstig de nettovermogenswaardemethode. Voor zover niet op nettovermogenswaarde wordt gewaardeerd betreft het resultaat de in het boekjaar ontvangen dividenden.

Grondslagen voor het liquiditeitsoverzicht

Het liquiditeitsoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het liquiditeitsoverzicht bestaan uit de liquide middelen en de kortlopende rekening-courant schulden aan kredietinstellingen.

Aangezien dit het eerste jaar betreft waarin wordt geconsolideerd, is er voor gekozen om het liquiditeitsoverzicht enkelvoudig op te stellen vanwege het inzicht in de werkelijke kasstromen.

Derivaten en hedge accounting

DOC Kaas maakt gebruik van valutatermijncontracten, renteswaps, rentecaps en -floors ter afdekking van de gelopen risico's voor wat betreft de valuta- en renteschommelingen. Deze financiële instrumenten worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen de reële waarde. Op moment van de eerste verantwoording rubriceert DOC Kaas de derivaten onder de reikwijdte van RJ 290 op portefeuillebasis als derivaten met toepassing van kostprijs-hedge-accounting. De met de financiële instrumenten afgedekte posten worden tegen kostprijs in de balans verwerkt en dientengevolge worden ook de betreffende derivaten tegen kostprijs gewaardeerd.

Toelichting

op de geconsolideerde balans per 31 december 2012

Materiële vaste activa (1)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt (in duizenden euro's):

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Niet aan de bedrijfs- uitoefening dienstbaar	Activa in ontwikkeling	Totaal
Boekwaarde 31-12-2011	32.003	37.764	571	507	70.845
Investeringen	<u>416</u>	<u>3.902</u>	<u>-</u>	<u>6.055</u>	<u>10.373</u>
	32.419	41.666	571	6.562	81.218
Afschrijvingen	<u>(1.635)</u>	<u>(5.972)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(7.607)</u>
Boekwaarde 31-12-2012	<u>30.784</u>	<u>35.694</u>	<u>571</u>	<u>6.562</u>	<u>73.611</u>
Aanschafwaarde	48.922	128.859	760	6.562	185.103
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(18.138)</u>	<u>(93.165)</u>	<u>(189)</u>	<u>-</u>	<u>(111.492)</u>
Boekwaarde 31-12-2012	<u>30.784</u>	<u>35.694</u>	<u>571</u>	<u>6.562</u>	<u>73.611</u>

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven (in duizenden euro's):

Verloopoverzicht deelnemingen (2)

	Totaal
Stand per 1 januari 2012	14.690
Consolidatiecorrectie	(1.874)
Aankoop deelnemingen	9
Aandeel in resultaat deelnemingen	7.521
Uitgekeerd dividend	(9.116)
Overige mutaties	<u>(17)</u>
Stand per 31 december 2012	<u>11.213</u>

Nettovermogenswaarde

DOC Kaas Milchprodukte GmbH

Door DOC Kaas is op 18 december 1997 DOC Milchprodukte GmbH opgericht.

DOC Kaas is enig aandeelhouder in deze vennootschap. De deelneming is vanwege ondergeschikt belang niet meegeconsolideerd.

Kraats Holding B.V.

Met ingang van 1 juli 2012 heeft DOC Kaas samen met ZHD Holland B.V., Kraats Kaas overgenomen en ondergebracht in Kraats Holding B.V. Het aandeel van DOC Kaas bedraagt hierin 50%.

Coöperatie DOC-Volac Nutrition U.A.

Op 1 april 2003 zijn DOC Kaas en Volac International Limited een samenwerkingsovereenkomst aangegaan, dat geresulteerd heeft in de oprichting van Coöperatie DOC-Volac Nutrition U.A., gevestigd te Hoogeveen. DOC Kaas neemt hierin voor 49% deel.

Verkrijgingsprijs

CSK Food Enrichment B.V.

In 1996 is een kapitaalbelang ad nominaal € 44.470 of 1,63% verkregen in CSK Food Enrichment B.V. te Leeuwarden ("Stremselfabriek"), door middel van omzetting van algemene reserves in aandelenkapitaal. Dit belang is op nihil gewaardeerd. In 2001 zijn 544 aandelen aangekocht met een nominale waarde van € 45,40 per aandeel. Het totale belang in CSK is 10,7%.

Het Kaasmerk B.V.

In 2001 is Stichting Het Kaasmerk omgevormd naar een besloten vennootschap. Het totale belang in Het Kaasmerk B.V. bedraagt 79.776 aandelen (7,56%) met een nominale waarde van € 1.

Overige vorderingen (3)

Stand per 1 januari 2012	3.422
Netto verstrekte leningen u/g	1.844
Verrekening fiscaal resultaat 2012	(394)
Stand per 31 december 2012	<u>4.872</u>

Onder de overige vorderingen is een bedrag van € 3 miljoen aan latente belastingvorderingen opgenomen. Het restant van de overige vorderingen heeft betrekking op verstrekte leningen aan deelnemingen. De voorwaarden voor deze leningen worden in 2013 nader vormgegeven.

Vorderingen op deelnemingen (4)

Deze betreffen vorderingen op Coöperatie DOC Volac Nutrition U.A. en Kraats Kaas, die zijn ontstaan in het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Belasting vorderingen (5)

In duizenden euro's

Vennootschapsbelasting	103
Omzetbelasting	<u>1.832</u>
	<u>1.935</u>

Groepsvermogen (6)

Voor een toelichting op het eigen vermogen verwijzen wij naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening onder Eigen vermogen.

Latente belastingen (7)

Dit betreft een voorziening voor in de toekomst te betalen vennootschapsbelasting over de fiscaal lagere waardering van de productielocatie aan de Alteveerstraat en de fiscaal lagere waardering van machines en installaties.

Stand per 1 januari 2012	992
Onttrekking 2012	<u>(291)</u>
Stand per 31 december 2012	<u>701</u>

Overige voorzieningen (8)

Deze voorziening heeft betrekking op toekomstige verplichtingen inzake jubilea.

Stand per 1 januari 2012	163
Onttrekking 2012	<u>(32)</u>
Stand per 31 december 2012	<u>131</u>

Alle genoemde voorzieningen zijn overwegend langlopend van aard.

Ledenrekening (9)

Met ingang van 2009 is de ledenrekening gevormd. De vaststelling van het aan te houden bedrag op de ledenrekening geschiedt op basis van de door het betrokken lid in het laatst verstreken boekjaar aan de coöperatie geleverde hoeveelheid melk vermenigvuldigd met het aantal jaren lidmaatschap, met een maximum van tien en vermenigvuldigd met een door de ledenraad vast te stellen bedrag per honderd kilogram van die geleverde melk. (lid 3 van artikel 33 van de statuten)

Het vastgestelde bedrag per honderd kilogram is voor het jaar 2012 € 0,68. De maximale toename op de ledenrekening per jaar is bepaald op de over het afgelopen boekjaar geleverde hoeveelheid melk vermenigvuldigd met het voor het jaar vast te stellen bedrag per honderd kilogram melk.

De rentevergoeding is gebaseerd op het gemiddelde 12-maands Euribortarief verhoogd met 3,0% en is voor 2012 vastgesteld op 4,11% (2011: 5,00%).

Schulden aan kredietinstellingen (10)

In duizenden euro's

	<u>Rente- percentage</u>	<u>Schuld per 31-12-2012</u>	<u>Af te lossen komend boekjaar</u>
Consortium ING Bank N.V. en Rabobank International lening 2012:	<u>variabel</u>	<u>7.000</u>	<u>7.000</u>

Per 14 juli 2008 is een nieuwe lening ad € 35.000.000 afgesloten. De rente van deze nieuwe lening is gebaseerd op 1-maands Euribor met een opslag voor het jaar 2012 van 1,0%. Deze rentevergoeding is afhankelijk van de Interest Coverage Ratio en zal jaarlijks na het vaststellen van de jaarrekening worden bepaald. De gemiddelde rentevergoeding in 2012 bedroeg 1,43% (v.j. 2,17%).

De maximale kredietfaciliteit in rekening courant was in 2012 € 50 miljoen (2011: € 50 miljoen). Op 30 juni 2008 is door DOC Kaas BA een nieuwe kredietovereenkomst afgesloten met het bankenconsortium. Deze overeenkomst houdt onder meer in dat DOC Kaas de juridische titel voor een deel van haar betaalde voorraden en haar vorderingen aan de banken in zekerheid geeft als onderdeel van de "borrowing base". De kredietfaciliteit wordt hiermede gekoppeld aan het niveau van voorraden en vorderingen. Het economische eigendom van deze vlottende activa blijft bij DOC Kaas.

Ten behoeve van de lening en de kredietfaciliteiten heeft het bankenconsortium van ING en Rabobank zekerheden gesteld. Deze zekerheden betreffen een drietal bankhypotheken alsmede pandrechten op inventaris, transportmiddelen, vorderingen en voorraden.

Financiële instrumenten

Algemeen

DOC Kaas houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden en geeft deze ook niet uit.

Renterisico

Het renterisico met betrekking tot de leningen kredietinstellingen (inclusief rekeningcourant) is uiteengezet onder de betreffende toelichting op de balanspost. Deze leningen kennen een overwegend variabele rente. Deze variabele rente is ten dele afgedekt met behulp van renteswaps, rentecaps en -floors. De actuele waarde van deze financiële instrumenten bedraagt per 31 december 2012 € 257.000 negatief.

Valutarisico

Er is beperkt sprake van transacties in andere valuta dan waarin gerapporteerd wordt.

Reële waarde

De reële waarde van de schulden aan kredietinstellingen is vrijwel gelijk aan de boekwaarde omdat er sprake is van een variabele rente.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De verplichtingen met betrekking tot aankoop van melk bedragen rond 111 miljoen kg op jaarbasis voor 2013.

Tevens heeft DOC Kaas zich verplicht tot afname van de door leden aangeboden veehoudersmelk.

Het bedrag ex. art. 2:383 BW bedraagt € 596.000 (2011: € 607.000).

Het bedrag ex. art. 2:382a BW bedraagt € 75.000 (2011: € 58.000).

Coöperatie DOC-Volac Nutrition U.A. heeft in 2011 een lening afgesloten van € 9.000.000 en heeft een kortlopend krediet van € 6.000.000. Tevens hebben zowel DOC Kaas als Volac International Limited zich garant gesteld voor het op peil houden van het eigen vermogen van de coöperatie. Het eigen vermogen dient minimaal 30% te bedragen of € 10.000.000.

Overige niet in de balans opgenomen activa, verplichtingen en kredietfaciliteiten:

- Afgegeven bankgaranties ad € 35.000;
- Valutatermijncontract ad \$ 170.000; de marktwaarde hiervan bedraagt € 132.669;
- Huurverplichting ad € 78.000 per jaar tot en met 30 november 2016;
- De groep heeft lease verplichtingen met een waarde van ca. € 0,2 mln.
Er zijn geen leaseverplichtingen met een duur langer dan 5 jaar.
- Kredietfaciliteit ten behoeve van zekerheden en bankgaranties ad € 100.000.

Toelichting

op de geconsolideerde exploitatierekening over het boekjaar 2012

In duizenden euro's

	<u>2012</u>
Netto-omzet (11)	
De netto-omzet is als volgt samengesteld:	
Kaas	365.462
Wei- en weiprodukten	55.033
Melk- en roomverkoop	35.391
	<u>455.886</u>

Export afzetgebied	%
Nederland	87,0
Export	13,0
	<u>100,0</u>

Personeelskosten (12)	
Lonen en salarissen	9.929
Af: terugontvangen ziekengelden	85
	<u>9.844</u>
Sociale lasten	1.354
Pensioenpremies	1.685
	<u>12.883</u>
Uitzendkrachten	2.280
	<u>15.163</u>

Personeel	
Gemiddeld aantal FTE's in dienst	195
Gemiddeld aantal uitzendkrachten	36
Directie/management	11
Ondersteunende afdelingen	49
Productieafdelingen	143
Aantal FTE's in dienst per einde boekjaar	<u>203</u>

	<u>2012</u>
Financiële lasten (13)	
Rekening courant banken	408
Leningen	467
Ledenrekeningen	1.853
Overige	(150)
Totaal	<u>2.578</u>

Enkelvoudige balans

per 31 december 2012

(na voorstel bestemming exploitatiesaldo)

In duizenden euro's

ACTIVA

	2012	2011
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en –terreinen	30.784	32.003
Machines en installaties	35.694	37.764
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	571	571
Activa in ontwikkeling	6.562	507
	<u>73.611</u>	<u>70.845</u>
Financiële vaste activa		
<i>Deelnemingen (14)</i>	14.830	14.690
Overige vorderingen	4.872	3.422
	<u>19.702</u>	<u>18.112</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Grond- en hulpstoffen	2.617	2.305
Gereed product en handelsgoederen	28.243	27.056
	<u>30.860</u>	<u>29.361</u>
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	24.984	27.392
<i>Vorderingen op deelnemingen (15)</i>	22.390	11.691
<i>Belasting vorderingen (16)</i>	1.291	927
Overige vorderingen	494	913
Overlopende activa	324	298
	<u>49.483</u>	<u>41.221</u>
Liquide middelen	<u>30</u>	<u>141</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>173.686</u>	<u>159.680</u>

In duizenden euro's

PASSIVA

	2012	2011
<i>Eigen vermogen (17)</i>		
Algemene reserve	34.138	31.097
Wettelijke reserve	<u>350</u>	<u>2.281</u>
	34.488	33.378
Voorzieningen		
Latente belastingen	701	992
Overige voorzieningen	<u>131</u>	<u>163</u>
	832	1.155
Langlopende schulden		
Ledenrekening	45.957	41.098
Schulden aan kredietinstellingen	<u>-</u>	<u>7.000</u>
	45.957	48.098
Kortlopende schulden		
Melkleveranciers	42.859	44.081
Kredietinstellingen	30.158	13.929
Handelscrediteuren	9.760	10.307
Schulden aan deelnemingen	3.194	2.956
Belastingen en premies sociale verzekeringen	449	392
Overige schulden	3.419	2.534
Overlopende passiva	<u>2.570</u>	<u>2.850</u>
	<u>92.409</u>	<u>77.049</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>173.686</u>	<u>159.680</u>

Enkelvoudige exploitatierekening

over het boekjaar 2012

In duizenden euro's

	2012	2011
Netto-omzet (18)	431.798	448.036
Wijziging in voorraden gereed product en goederen in bewerking	1.450	2.885
Overige bedrijfsopbrengsten	210	426
	<u>1.660</u>	<u>3.311</u>
Som van de bedrijfsopbrengsten	433.458	451.347
Kosten van grond- en hulpstoffen	39.322	46.888
Inkoop producten	4.269	4.098
Personeelskosten (19)	14.520	13.069
Afschrijvingen	7.607	6.799
Overige bedrijfskosten	<u>28.181</u>	<u>28.867</u>
Som van de bedrijfslasten	<u>93.899</u>	<u>99.721</u>
	339.559	351.626
Aandeel in resultaat deelnemingen	6.638	8.397
Financiële baten en lasten (20)	<u>(2.481)</u>	<u>(3.165)</u>
	4.157	5.232
Beschikbaar voor melkgelden	343.716	356.858
Melkgelden (21)	<u>337.218</u>	<u>352.011</u>
	6.498	4.847
Vennootschapsbelasting	<u>(103)</u>	-
Saldo	6.395	4.847
Bestemming saldo		
Algemene reserve	<u>(6.395)</u>	<u>(4.847)</u>
	<u>-</u>	<u>-</u>

Liquiditeitsoverzicht

In duizenden euro's

De afname van de geldmiddelen met € 16.340 is als volgt te analyseren:

	2012	2011
Saldo	6.395	4.847
Afschrijvingen	7.607	6.799
Kasstroom op winstbasis	14.002	11.646
Mutaties in werkkapitaal		
Mutatie in voorraden	(1.498)	(2.898)
Mutatie in vorderingen	(8.262)	(2.958)
Mutatie kortlopende schulden exclusief rekening-courant kredietinstellingen	(870)	(1.040)
	(10.630)	(6.896)
Kasstroom uit operationele activiteiten	3.372	4.750
Investerings in materiële vaste activa	10.373	1.544
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	10.373	1.544
	7.001	3.206
Mutatie ledenrekening	4.859	4.574
Mutatie voorzieningen	(323)	(107)
Aandeel in resultaat deelnemingen	(6.638)	(8.397)
Uitgekeerd dividend door deelnemingen	9.116	7.688
Aankoop deelnemingen en verstrekte leningen	(9.703)	-
Overige mutaties financiële vaste activa	350	469
Aflossingen langlopende schulden aan kredietinstellingen inclusief mutatie van de aflossingsverplichting	(7.000)	(7.000)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(9.339)	(2.773)
Afname/toename geldmiddelen	(16.340)	433

Toelichting

op de enkelvoudige balans per 31 december 2012

Deelnemingen (14)

	Totaal
Stand per 1 januari 2012	14.690
Aankoop deelnemingen	1.923
Aandeel in resultaat deelnemingen	7.289
Uitgekeerd dividend	(9.116)
Overige mutaties	44
Stand per 31 december 2012	<u>14.830</u>

NETTOVERMOGENSWAARDE

CheesePartners Holland V.O.F.

Met ingang van 1 augustus 2012 heeft DOC Kaas het 50% aandeel van Kaasland Holland B.V. en het 8% aandeel van Special Cheese B.V. in CheesePartners Holland V.O.F. overgenomen. Deze 58% overname is ondergebracht in DOC Kaas Deelnemingen II B.V. Het overige 42% aandeel is ondergebracht in DOC Kaas Deelnemingen I B.V. (voorheen DOC Kaas Holding B.V.)

DOC Kaas Deelnemingen I B.V.

Per 31 augustus 2006 is DOC Kaas Holding B.V. opgericht. In deze besloten vennootschap is het 42% aandeel van DOC Kaas B.A. in CheesePartners Holland V.O.F. ingebracht. Alle aandelen van DOC Kaas Holding B.V. zijn in handen van DOC Kaas B.A.

In 2012 is de tenaamstelling gewijzigd in DOC Kaas Deelnemingen I B.V. De deelneming is in 2012 meegeconsolideerd.

DOC Kaas Deelnemingen II B.V.

Per 1 augustus 2012 zijn de 58% aandelen die Kaasland Holland B.V. (50%) en Special Cheese B.V. (8%) in CheesePartners Holland hadden, overgenomen door DOC Kaas Deelnemingen II B.V.

Alle aandelen van DOC Kaas Deelnemingen II B.V. zijn in handen van DOC Kaas B.A.. De deelneming is in 2012 meegeconsolideerd.

Vorderingen op deelnemingen (15)

Deze betreffen vorderingen op CheesePartners Holland V.O.F., DOC Volac Nutrition U.A. en Kraats Kaas, die zijn ontstaan in het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Belasting vorderingen (16)

In duizenden euro's

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Vennootschapsbelasting	103	334
Omzetbelasting	<u>1.188</u>	<u>593</u>
	<u>1.291</u>	<u>927</u>

Eigen vermogen (17)

In duizenden euro's

	<u>Algemene reserve</u>	<u>Wettelijke reserve</u>	<u>Totaal</u>
Stand per 1 januari 2012	31.097	2.281	33.378
Bestemming exploitatiesaldo	6.395	-	6.395
Overige mutaties	<u>(3.354)</u>	<u>(1.931)</u>	<u>(5.285)</u>
Stand 31 december 2012	<u>34.138</u>	<u>350</u>	<u>34.488</u>

De wettelijke reserve wordt aangehouden voor de resultaten van de deelnemingen Coöperatie DOC-Volac Nutrition U.A. onder aftrek van de ontvangen c.q. reeds gedeclareerde dividenden.

De overige mutaties hebben betrekking op goodwill inzake de verwerving van Cheese Partners Holland V.O.F. en Kraats Holding B.V. en de mutaties in de wettelijke reserve.

Toelichting

op de enkelvoudige exploitatierekening over het boekjaar 2012

In duizenden euro's

	2012	2011
Netto-omzet (18)		
De netto-omzet is als volgt samengesteld:		
Kaas	341.374	357.783
Wei- en weiprodukten	55.033	43.567
Melk- en roomverkoop	35.391	46.686
	<u>431.798</u>	<u>448.036</u>
Export afzetgebied	%	%
Nederland	99,1	99,6
Export	0,9	0,4
	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>
Personeelskosten (19)		
Lonen en salarissen	9.560	9.334
Af: terugontvangen ziekengelden	85	41
	<u>9.475</u>	<u>9.293</u>
Sociale lasten	1.297	1.051
Pensioenpremies	1.593	1.394
	<u>12.365</u>	<u>11.738</u>
Uitzendkrachten	2.155	1.331
	<u>14.520</u>	<u>13.069</u>
Personeel		
Gemiddeld aantal FTE's in dienst	190	190
Gemiddeld aantal uitzendkrachten	35	25
Directie/management	8	7
Ondersteunende afdelingen	38	43
Productieafdelingen	143	138
Aantal FTE's in dienst per einde boekjaar	<u>189</u>	<u>188</u>

Bezoldiging raad van bestuur

De bezoldiging van de leden van de raad van bestuur bedraagt:

2012	2011
<u>174</u>	<u>182</u>

Financiële lasten (20)

Rente lasten

Rekening courant banken	311	374
Leningen	467	766
Ledenrekeningen	1.853	2.013
Overige	(150)	12
Totaal	<u>2.481</u>	<u>3.165</u>

Melkgelden (21)

In duizenden euro's

	2012	2011
Voorschot betalingen aan melkleveranciers	318.083	332.906
Nabetaling aan melkleveranciers	19.135	19.105
Ten laste van exploitatie	<u>337.218</u>	<u>352.011</u>
Per 100 kg ledenmelk bedraagt de melkprijs:		
Voorschot	32,35	35,70
Kwantumtoeslag	0,94	0,91
Toeslag leden	0,68	0,68
Nabetaling in contanten	1,33	1,43
	<u>35,30</u>	<u>38,72</u>
BTW per oktober 2012 5,71% (2011: 5,374%)	1,93	2,08
Melkprijs	<u>37,23</u>	<u>40,80</u>
Bruto mutatie algemene reserve	0,68	0,53
Prestatieprijs	<u>37,91</u>	<u>41,33</u>
	kg	kg
Rechtstreeks van veehouders ontvangen	955.495.280	909.263.733
Gemiddelde jaarleverantie per veehouder	758.000	733.000
De gemiddelde vet- en eiwitgehaltes waren:	%	%
Vetgehalte	4,361	4,365
Eiwitgehalte	3,513	3,503

Overige gegevens

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2012 van Drents-Overijsselse Coöperatie Kaas B.A. te Hoogeveen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2012 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de coöperatie is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist

dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de coöperatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de coöperatie gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Drents-Overijsselse Coöperatie Kaas B.A. per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Zwolle, 21 maart 2013

Ernst & Young Accountants LLP

drs. H. Hokse RA

Voorstel bestemming exploitatiesaldo

De directie stelt voor, onder goedkeuring van de raad van beheer, het na slotbetaling voor melkgelden beschikbare saldo ad € 6.395.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Aansprakelijkheid

1. Indien na de ontbinding van de coöperatie blijkt, dat haar bezittingen onvoldoende zijn om aan haar verbintenissen te voldoen, dan zijn zij die bij haar ontbinding A-leden waren of minder dan een jaar tevoren hebben opgehouden A-leden te zijn, respectievelijk hun rechtsopvolgers tegenover de vereffenaars voor het tekort aansprakelijk.
2. De aansprakelijkheid van de in lid 1 bedoelde leden en oud-leden wordt voor ieder van hen beperkt tot ten hoogste eenduizend euro (€ 1.000).

Elke aansprakelijkheid van de leden voor een tussentijds tekort van de coöperatie wordt uitgesloten.

Kwaliteit

aangeleverde veehoudersmelk

Algemeen

Het percentage monsters van de bij DOC Kaas aangevoerde veehoudersmelk zonder kortingspunten in 2012 bedroeg 97,5% en is daarmee 0,4% hoger dan in 2011. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door een lager percentage afwijkingen op de onderdelen boterzuur en kiemgetal. Daarentegen is het percentage kortingen als gevolg van celgetalafwijkingen licht gestegen. De cijfers in onderstaande overzichten per parameter hebben betrekking op de reguliere uitslagen zoals deze in de leveringsvoorwaarden zijn opgenomen, dat wil zeggen dat het heronderzoek voor het onderdeel boterzuur in de tweede halve bemonsteringsperiode hierin niet is meegenomen.

Kwaliteit van de aangevoerde melk naar aantal monsters

Kortingspunten	0	1	2	>2
Jaar	%	%	%	%
2010	97,2	0,3	2,4	0,1
2011	97,1	0,4	2,1	0,4
2012	97,5	0,4	1,7	0,4

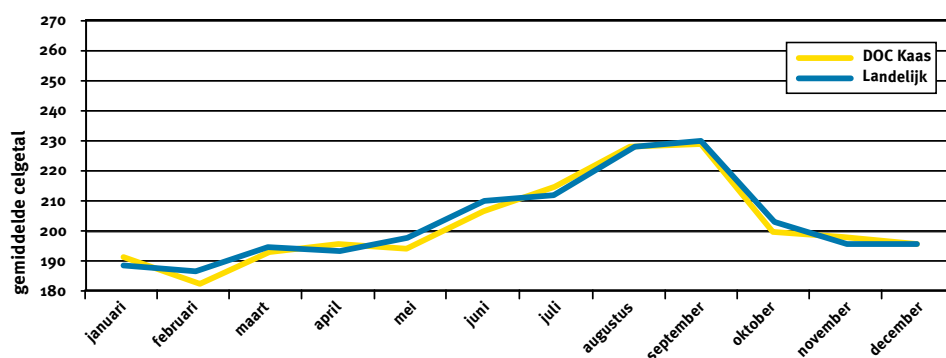
Het gemiddelde celgetal lag in 2012 bij DOC Kaas op 205.000 cellen/ml, terwijl het landelijke gemiddelde 203.000 cellen/ml bedraagt. Het gemiddelde van DOC Kaas in 2011 bedroeg 211.000 cellen/ml.

Kortingspunten	0	1	2
Jaar	%	%	%
2010	99,4	-	0,6
2011	99,6	-	0,4
2012	99,3	-	0,7

Celgetal

Het percentage monsters zonder korting op celgetal is met 99,3% bij DOC Kaas in 2012 licht gedaald ten opzichte van 2011.

Verloop gem. celgetal leverantiemonsters 2012

Kiemgetal

Het percentage leverantiemonsters zonder korting op het onderdeel kiemgetal is bij DOC Kaas in 2012 verbeterd in vergelijking met 2011. 99,3% van de monsters leverde geen korting op ten opzichte van 99,0% in 2011. Het gemiddelde kiemgetal van de leverantiemonsters in 2012 bij DOC Kaas was 11.000 kiemen/ml, terwijl dit landelijk 10.000 kiemen per ml bedroeg. In 2011 bedroegen deze gemiddelden respectievelijk 13.000 en 12.000 kiemen/ml. Het onderzoek op kiemgetal heeft twee keer per maand plaatsgevonden.

Kortingspunten	0	1	2
Jaar	%	%	%
2011	99,0	0,7	0,3
2012	99,3	0,4	0,3

Boterzuur

Boterzuursporen kunnen bij de kaasbereiding voor grote kwaliteitsproblemen zorgen. Het onderzoek op boterzuur wordt standaard één keer per maand uitgevoerd. In geval van afwijkingen wordt echter in dezelfde maand een heronderzoek uitgevoerd. Het percentage monsters met een score -/- (goed) bij het eerste maandelijkse onderzoek in 2012 bedroeg 94,3% en is daarmee hoger dan in 2011 het geval was. Het percentage matig (+/-) bedroeg 5,1% en is daarmee lager dan in 2011 (5,8%), terwijl het percentage met +/+ (slecht) gelijk is gebleven aan 2011, beide keren 0,6%. Deze laatste twee categorieën komen in het heronderzoek terecht.

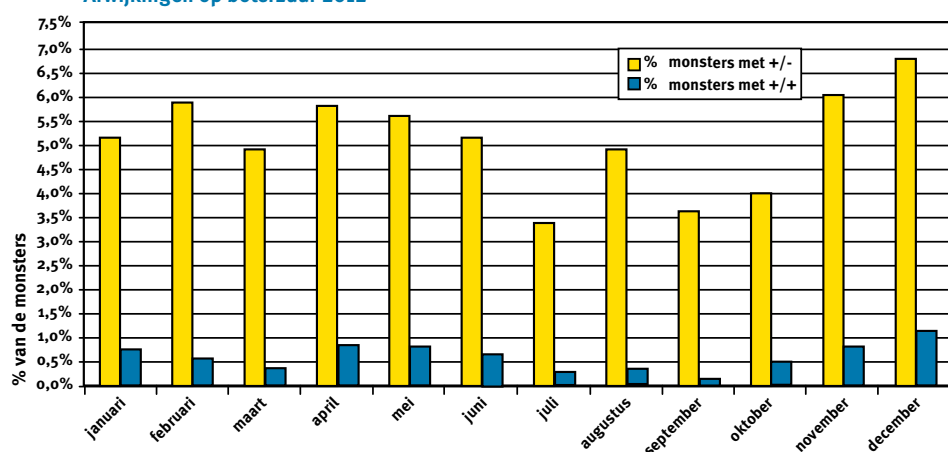
Kortingspunten	0	0	2
	(goed)	(matig)	(slecht)
	-/-	+/-	+/+
Jaar	%	%	%
2010	93,8	5,1	1,1
2011	93,6	5,8	0,6
2012	94,3	5,1	0,6

Reinheid

Het percentage monsters met een afwijking op reinheid is in 2012 licht verbeterd ten opzichte van 2011, respectievelijk 99,8% en 99,7%. Het onderzoek op reinheid van de geleverde melk in 2012 heeft eenmaal per maand per veehouder plaatsgevonden.

Jaar	% van de monsters zonder afwijking
2010	99,7
2011	99,7
2012	99,8

Afwijkingen op boterzuur 2012

Zuurtegraad vet

Het percentage monsters zonder korting op zuurtegraad vet is in 2012 bij DOC Kaas licht verbeterd ten opzichte van 2011, respectievelijk 99,3% om 99,2%. Bepalend voor een eventuele korting is het rekenkundige maandgemiddelde van de bepaling van de zuurtegraad van alle leverantiemonsters in betreffende maand. Dit rekenkundige gemiddelde wordt aan het einde van iedere maand bepaald. De zuurtegraad van het vet is voor een kaasproducent als DOC Kaas belangrijk in verband met eventuele smaakafwijkingen die kunnen ontstaan door de beschadiging van de vetstructuren in de melk.

Jaar	% van de monsters zonder afwijking	
2010	99,2	(rekenkundig gemiddelde van alle leveranties in een maand)
2011	99,2	(rekenkundig gemiddelde van alle leveranties in een maand)
2012	99,3	(rekenkundig gemiddelde van alle leveranties in een maand)

Vriespunt

Het percentage monsters zonder korting op vriespunt is in 2012 gelijk aan 2011, beide 99,8%. Ook hier is het rekenkundige maandgemiddelde van het vriespunt bepalend voor een eventuele korting. Het rekenkundige maandgemiddelde wordt aan het einde van iedere maand bepaald uit de bepaling van het vriespunt van alle leveranties van betreffende maand.

Jaar	% van de monsters zonder afwijking	
2010	99,7	(rekenkundig gemiddelde van alle leveranties in een maand)
2011	99,8	(rekenkundig gemiddelde van alle leveranties in een maand)
2012	99,8	(rekenkundig gemiddelde van alle leveranties in een maand)

Groeiremmende stoffen

Onderstaand is het percentage positief bevonden monsters van alle leveranties weergegeven. Elke leverantie aan DOC Kaas wordt onderzocht op de aanwezigheid van groeiremmende stoffen in de melk.

Het percentage positieve monsters is in 2012 bij DOC Kaas gedaald ten opzichte van 2011, respectievelijk 0,05% en 0,03%. Landelijk ligt dit percentage op 0,02%. Naast het onderzoek van alle individuele leveranties van veehouders worden alle binnenkomende RMO's voor het lossen onderzocht op de aanwezigheid van bacteriegroeiremmende stoffen in de melk.

Jaar	% monsters positief op groeiremming
2010	0,04
2011	0,05
2012	0,03

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

DOC Kaas onderkent haar positie in onze maatschappij. Als coöperatie van melkveehouders speelt DOC Kaas een belangrijke rol in de keten van zuivelverwerkers en voedselproducenten. DOC Kaas hecht eraan om deze rol maatschappelijk verantwoord in te vullen en neemt derhalve maatschappelijk verantwoord ondernemen als een van de uitgangspunten van haar handelen. Vandaar dat DOC Kaas naast het financieel gerichte jaarverslag ook een separaat verslag opstelt waarin we op hoofdlijnen het maatschappelijk verantwoord ondernemen van onze organisatie weergeven.

Arbeidsomstandigheden en -veiligheid

De afgelopen jaren hebben we met betrekking tot arbeidsomstandigheden en arbeidsveiligheid een duidelijke richting ingezet. Deze richting is ook in 2012 voortgezet, echter met nog meer aandacht en duidelijkere focus op het onderwerp arbeidsveiligheid. Met het hele team streven we er naar dat aan het einde van de werkdag iedereen weer gezond naar huis kan.

Arbeidsrisico's beheersen

Arbeidsrisico's zijn nooit volledig uit te sluiten, maar DOC Kaas vindt het van belang om inzichtelijk te krijgen welke risico's er zijn en deze risico's te beheersen. Door deze risico's te benoemen en gepaste maatregelen te nemen kunnen we ze beperken. Om deze reden hebben we een algemene risico-inventarisatie uitgevoerd. Ook zijn we gestart met de uitvoering van een risico-inventarisatie per machine, gericht op machineveiligheid (CE-markering). Met behulp van de beschikbare productie-installaties zorgen we er voor dat medewerkers zich niet kunnen verwonden tijdens de uitvoeren van hun werkzaamheden.

Indien er onverhoopt een onveilige situatie ontstaat of als er een ongeval gebeurt dan besteden we nog meer dan in het verleden aandacht aan het opsporen van de oorzaak, zodat we de oorzaak op kunnen heffen, er van kunnen leren én herhaling op andere plaatsen kunnen voorkomen. Hiervoor gebruiken we middelen zoals ongevallenregistraties en werkvergunningen voor onderhoud en reparaties aan de installaties.

Periodiek Medisch Onderzoek

Een goede tool om zicht te houden op de arbeidsomstandigheden en op de beleving ervan, is een periodiek medisch onderzoek (PMO). Daartoe hebben we op vrijwillige basis onze medewerkers geïnterviewd en getest we op werkgerelateerde gezondheidsrisico's. Hieruit kwam duidelijk naar voren dat personeelsleden zich over het algemeen serieus genomen voelen. Zij ervaren DOC Kaas als een goede werkgever. Met de personeelsgezondheid is het goed gesteld, er is gemiddeld een laag ziekteverzuim. Ons eigen PMO ligt in lijn met de uitkomst van het landelijk onderzoek van de Arbeidsinspectie, waarbij is gevonden dat de fysieke belasting binnen de Nederlandse zuivel, en de kaasfabrieken in het bijzonder, op een hoog niveau ligt. Kazen zijn zwaar en we produceren heel veel kazen. Het risico van lichaamsoverbelasting ligt op de loer. De werkzaamheden waarbij we het verplaatsen van veel kazen handmatig uitvoeren zijn geïnventariseerd. We werken hard aan maatregelen om fysieke belasting te verlagen.

Milieu en energie

In de bedrijfsvoering van DOC Kaas zien we het zuinig omgaan met milieu en energie als vanzelfsprekend. DOC Kaas profileert zich als een bedrijf dat verantwoord omspringt met de vier hoofdcategorieën: energie, water, bodem en lucht. Daarbij verliezen we de economie niet uit het oog. Om te voldoen aan de passende vergunningen en gestelde criteria onderhouden we nauw contact met overheden als Rijk, Provincie, Gemeente en Waterschap.

Energie efficiency

In 2012 hebben we in het bijzonder aandacht besteed aan het opstellen van een energie-efficiencyplan. In dit plan geeft DOC Kaas aan hoe minimaal te voldoen aan de opgelegde toename van de energie-efficiency. Maximaal is deze toename 2% per jaar per ton product tot 2020. DOC Kaas pakt dit gestructureerd op en heeft daarvoor in 2012 per hoofdafdeling energieteams samengesteld die zijn ingebed in de organisatie. Deze energieteams geven per afdeling meer inzicht in het energieverbruik. Zo komen we tot normstelling en gekwantificeerde besparingsopties. De besparingen komen ook tot uiting in de energierapportages. In de rapportages vergelijken we periodiek het gerealiseerde en de normstelling.

Transport

DOC Kaas besteedt veel aandacht aan emissiereductie bij het transport. De weiverwerking op eigen terrein beperkt het transport. Tevens rijdt een aantal tankauto's die de melk ophalen bij de leden op groen gas. Dit zorgt voor een behoorlijke CO₂-reductie en daarom heeft DOC Kaas het Lean & Green certificaat gekregen. Daarmee toont DOC Kaas aan dat zij zich actief inspant om haar logistieke- en mobiliteitsproces duurzamer te maken. Voorbeeld hiervan is het uitwisselen van melk met andere zuivelondernemingen.

Emissierechten

DOC Kaas is verplicht deelnemer aan Europese emissiehandelssysteem (EU-ETS) met betrekking tot handel in CO₂-emissierechten. Dit betreft een Europese maatregel voortkomend uit het Kyoto-verdrag (1997). Het doel van de maatregel is om in 2020 21% minder CO₂ (ten gevolge van productieprocessen en verbranding van fossiele brandstoffen) uit te stoten dan in 2005. Uiteindelijk verkleint dit het broeikaseffect.

Het handelssysteem stimuleert grote bedrijven CO₂-uitstoot te beperken door minder fossiele brandstoffen in te zetten, of deze in ieder geval zo efficiënt mogelijk in te zetten. In 2013 start een nieuwe handelsperiode en is het handelssysteem gemigreerd van een Nederlands naar een Europees systeem. DOC Kaas verwierf voor haar beide vestigingen een vergunning en claimde tevens de beschikbare gratis rechten. De gratis rechten dekken echter niet de hele behoefte. Het tekort aan emissierechten lossen we in middels besparing op gebruik van fossiele brandstoffen of moeten middels veilingen worden verworven.

Optimalisatie watergebruik

Op ons zuivelpark is grote aandacht voor de optimalisatie van het watergebruik. We hebben een eigen watermanagementsysteem. Een groot deel van het water dat we gebruiken is afkomstig van de aangeleverde en ingekochte melk. Op deze manier maken we optimaal gebruik van onze grondstoffen.

Akoestische knelpunten

Zowel op de locatie Alteveerstraat als bij het Zuivelpark zijn nog enkele akoestische knelpunten. In goed overleg met de overheden zochten we een structurele oplossing. Voor de Alteveerstraat resulteerde dit in een enkele aanvullende maatregelen. Dit gaf een duidelijke verbetering. Voor de locatie Zuivelpark staan nog enkele maatregelen gepland. Overigens zijn de maatregelen niet geïnitieerd uit klachten, maar zijn ze nodig om aan de afgegeven vergunning te voldoen.

Etisch handelen

DOC Kaas heeft ethisch handelen hoog in het vaandel staan. Ook afnemers eisen steeds meer dat wij kunnen aantonen dat we ethisch handelen. In december 2012 heeft Bureau Veritas daarom een audit uitgevoerd voor de SMETA (Sedex Members Ethical Trade Audit) richtlijn. Bij deze audit werd getoetst op ethisch zakendoen, milieu, gezondheid en veiligheid en werk omstandigheden. Het resultaat van de audit was dat DOC Kaas 'in compliance' bevonden is. Tevens is er een actieplan opgezet om nog verder te verbeteren.

Specifieke thema's in de melkveehouderij

DOC Kaas is zich ervan bewust dat in de melkveehouderij specifieke thema's spelen die zij niet alleen kan oplossen. DOC Kaas neemt daarom deel aan samenwerkingsverbanden om gezamenlijk met (keten) partners en stakeholders deze issues te identificeren en een oplossing na te streven.

Het Programma Duurzame Zuivelketen

De Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) en de Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) namen in 2008 het initiatief om samen de zuivelketen verder te verduurzamen en daarmee toekomstbestendig te maken. Hieruit is het programma Duurzame Zuivelketen gelanceerd met vier thema's: Energie & Kli-

maat, Koe Centraal (dierwelzijn en -gezondheid), Biodiversiteit (landschap en milieu) en weidegang. Als lid van de NZO werkt DOC Kaas ook aan deze programma's en stimuleert DOC Kaas dit bij haar leden.

Convenant Weidegang

DOC is een van de ondertekenaars van het Convenant Weidegang. Deze partijen zien een gezamenlijke verantwoordelijkheid om koeien zoveel als mogelijk weidegang te bieden en tenminste het huidige niveau van melkveebedrijven met weidegang te behouden. DOC heeft bekend gemaakt weidegang onder haar leden te gaan stimuleren middels een weidegangpremie, ingaande 1 januari 2013.

Dierenwelzijn: Introductie van KoeKompas

KoeKompas is een managementinstrument voor melkveehouders. Het is een monitorsysteem om samen met de dierenarts te kijken naar voeding en water, huisvesting, dierenwelzijn, melken, werkrouines, jongvee-opfok en diergezondheid. KoeKompas laat middels een risicoanalyse zien waar op een bedrijf de sterke punten liggen en waar stappen kunnen worden gezet om te verbeteren. DOC Kaas heeft KoeKompas in 2012 geïntroduceerd en stimuleert dit instrument bij haar leden.

Voedselkwaliteit en voedselveiligheid

DOC Kaas hanteert de hoogste standaarden op het gebied van voedselkwaliteit en voedselveiligheid. Dit blijkt onder meer uit het feit dat DOC Kaas BRC6 is gecertificeerd. De BRC-norm beschrijft de hygiëne- en voedselveiligheidseisen voor de voedselverwerkende bedrijven die direct leveren aan de retailsector en wordt bijvoorbeeld in Nederland door Albert Heijn nadrukkelijk geëist.

MVO beleid blijft zich ontwikkelen

DOC Kaas is zich als coöperatie voortdurend bewust van haar maatschappelijke rol. DOC Kaas is er van overtuigd dat het MVO-beleid ontwikkeld dient te worden in een open en pro-actieve samenwerking met haar leden, maatschappelijke organisaties, ketenpartijen en andere relevante belanghebbenden. De dialoog en transparantie zijn daarbij sleutelbegrippen. In 2013 zal hieraan vervolg worden gegeven.

Duurzaam Ondernemen Centraal

In juni 2011 startte het project Duurzaam Ondernemen Centraal. Hierbij telde de inbreng van een groep van 90 leden van DOC Kaas. Deze leden kwamen uit alle rayons van DOC Kaas en vormden een afspiegeling van het ledenbestand. De groep heeft input geleverd voor een duurzaamheidsconcept voor DOC Kaas, binnen de kaders van de afspraken die zijn gemaakt in het programma Duurzame Zuivelketen. In 2012 zijn de uitkomsten hiervan veredeld. Dit wordt verder voortgezet in 2013.

Samen met onze leden

DOC Kaas voerde afgelopen zomer een inventarisatie naar duurzaamheid uit onder haar leden. Ongeveer tweederde van de leden vulde deze enquête in. Bij de inventarisatie keken we naar wat de leden op het eigen boerenbedrijf aan duurzaamheid doen. De uitkomsten zijn belangrijke gegevens die we verder gebruiken bij de invulling van ons MVO-beleid. We kijken naar twee kanten: enerzijds de productie van melk op het boerenbedrijf en anderzijds naar de verdere verwerking van melk. Vanuit de overtuiging dat gezamenlijk draagvlak cruciaal is om wezenlijke zaken te bereiken trekt DOC Kaas intensief en samen met de leden op. Op naar een duurzame toekomst.

DOC Kaas B.A.

Buitenvaart 4001
7905 TC Hoogeveen
Postbus 11
7900 AA Hoogeveen

T +31 (0)528 280 440
F +31 (0)528 275 174
info@dockaas.nl
www.dockaas.nl